

Žemės ūkio mokslo tyrimų ateitis Europoje

Strateginio planavimo ir lankstaus
reagavimo į permainas metas

Vilnius, 2005 metų liepos 8 d.

Fons Werrij, Euragri Generalinis Sekretorius

- I. Nuo gamybinės žemės ūkio veiklos
prie strateginio žemės valdymo

- II. Žinių įvertinimas

- III. Žemės ūkio tyrimų sistemų plėtra

1960 – 1985 metai	Užtikrinti pakankamą aprūpinimą maistu/ maisto tiekimą Pagerinti produktyvumą
1985 – 1990 metai	Kontroliuoti produkciją/ Produkcijos kontrolė Mažinti nesutarimus (frictions)
1992 m . BŽŪP reforma:	Mažinti kainą Mažinti perteklių
2000 m. darbotvarkė:	Dar didesnis kainų mažinimas Europos Sąjungos modelis Kaimo vystymasis ir plėtra
2003 m. BŽŪP reforma:	Išskyrimas + x-laikymasis Standartai

Bendrosios žemės ūkio politikos reformos rezultatai

- “*Cross compliance*” veikia kaip aprobuojantis mechanizmas
- Įstatyminiai/ statutiniai standartai (aplinkosauga, maisto sauga, gyvūnų gerovė)
- Palankios žemės ūkiui ir aplinkosaugai sąlygos:
  - Kovojama su erozija
  - Mažinamas pesticidų/chemijos naudojimas
  - Atliekami dirvožemio struktūros tyrimai
  - Išsaugojamos pastovios ganyklos

Ekonominis augimas

ar

gerovė?

Naujasis 2000 – ujų metų Versalio kontraktas

- Stiprinti žemės ūkio daugiafunkciškumą (ž. ū. vaidmenį plėtojant turizmą, gerinant vietovaizdžio tvarkymą, išsaugojant kultūrinį paveldą ir bioįvairovę)
- Akcentuoti kaimo plėtrą
- Skatinti inovacijas, leidžiančias racionaliai naudoti natūraliuosius išteklius
- Išnaudoti genomikos ir post-genomikos potencialą

Naujieji požiūriai: Briuselis 2002– ieji m.

- ✓ **Vyriausybės** turėtų pateikti tikrovišką informaciją, susijusią su maisto sauga.
Žmonės palankiau priima su naujais moksliniais tyrimais susijusią nežinomybę, jei jie suvokia spręstinas problemas, tiki vyriausybės pranešimais apie atitinkamą veiksmingą kontrolę ir mano galintys išlaikyti kontrolę rizikos atveju.
- ✓ **Pramonė** turėtų prisiimti socialinę atsakomybę ir inicijuoti/vykdyti žemės ūkio tyrimus ne vien iš pelno paskatų.
- ✓ **Mokslo ir švietimo institucijos** turėtų šviesti piliečius, kad šie suvoktų aktualias mokslines problemas, ugdyti mokslininkų komunikacinius gebėjimus, gilinti jų žinias, patentavimo ir verslumo srityse bei perteikti mokslininkams informaciją apie visuomenės poreikį.

Naujieji požiūriai: Briuselis 2002 – ieji m.

- ✓ Mokslininkai tampa visuomenę ir pramonę jungianti grandis.
- ✓ Tyrimų užsakovai ir rėmėjai vis daugiau informuoja visuomenę apie mokslinių tyrimų rezultatus, jų svarbą ir poveikį.
- ✓ Piliečiai įsipareigoja šviestis savarankiškai, aktyviau dalyvauti viešosios nuomones formavime ir pagal galimybes veikti.
- ✓ Media grindžia informaciją moksliniais tyrimais ir pateikia ją objektyviai.

Naujieji požiūriai: Briuselis 2002– ieji m.

**Mokslas visuomenei –
visų ir kiekvieno
atsakomybė**

Naujoji mokslinių tyrimų darbotvarkė: Atėnai 2003– ieji metai

Žemės ūkio mokslo tyrimų, skirtų maistui, tikslai:

- Pagerinti maisto kokybę ir saugą
- Skatinti ilgalaikę, subalansuotą kaimo vietovių plėtrą
- Padėti Europos žemės ūkiui spręsti pasaulinės rinkos problemas
- Sukurti tokį modelį, kuris leistų tiksliau nuspėti ES plėtros pasėkmes, pasaulines tendencijas bei politinių priemonių įtaką

Naujoji mokslinių tyrimų darbotvarkė: Atėnai 2003 – ieji metai

- ✓ **Augalininkystė:** sertifikuota sėklininkystė, integruotas valdymas, geresnis dirvožemio ir vandens ūkio valdymas, ekologinis ūkininkavimas.
- ✓ **Gyvulininkystė:** gyvūnų gerovė, pašarų kontrolė, **specialios zonos, skirtos galvijininkystei** (minimaliai naudojami antimikrobiniai vaistai) ir gamtos apsaugai, dėmesys daugiafunkciškumui ir bioįvairovei.
- ✓ **Maisto sauga, kokybė ir sveikata:** maistas be ksenobiotikų, funkcinis maistas, minimaliai apdorotas maistas, natūralūs maistiniai priedai, Geros maisto gamybos praktikos (Good Manufacturing Practice) reikalavimų, Rizikos analizės (Hazard Analyses) ir Kritinio/krizinio/Lemiamo kontrolės momento procedūrų taikymas maisto gamyboje.

Naujoji mokslinių tyrimų darbotvarkė BŽŪP – žemės valdymas 2004 – ieji m.

Apima:

Natūraliuosius išteklius
Biologinius išteklius
Technologinius išteklius
Valdymo išteklius
(kultūrinius išteklius)

Daro įtaką:

Industrijai/Pramonei
Gyvenimui
Rekreacijai
Kultūrinei tapatybei

Mokslas

- ✓ Gamtos mokslai
- ✓ Techniniai mokslai
- ✓ Socialiniai mokslai
- ✓ Humanitariniai mokslai

Mokslas

- ✓ Strateginis planavimas
- ✓ Tarpdisciplininis požiūris
- ✓ Bendradarbiavimo programos
- ✓ Nuoseklus planavimas ir valdymas

Iššūkliai:

1. Dėmesys visuomenei, jos poreikiams ir reikmėms
2. Žinių kaupimas ir gilinimas

Dabartiniai žemės ūkio mokslo tyrimai

Didžioji Britanija:

sklaida

Olandija:

integracija

Prancūzija:

kooperacija

Naujai priimtos šalys narės

?

1986 – 1995 metai

- Mokslinių organizacijų ir politikų bendradarbiavimas
- Pasikeitimas nuomonėmis ir požiūriais
- Mokslo, politikos ir kitų specifinių temų aptarimas
- Susitelkimas ir bendradarbiavimas

1990- 1998 metai

- Separacijos politika – tyrimai
- Nuo Europos Ekonomijos Bendrijos į ES
- BŽŪP reforma
- Bendrųjų pagrindų programų įtaka
- DG AGRI - DG Research (SCAR/PC)
- Nuo susitelkimo prie kooperacijos

1998 – 2003 metai

FP 6: nėra specialios žemės ūkiui skirtos programos

Dėmesys tarptautinėms organizacijoms

DG Agri: trūksta kompetencijos moksliniuose tyrimuose

Dėmesys visai visuomenei

Didėja socialinis sąmoningumas

Iniciatyvi intervencija

Ekologiškai švarios pramonės vystymasis

Lobistinis bendrų interesų kelias

Gyvybės mokslų plėtra

Mokslinių tyrimų ir politikos atskyrimas

Nacionalinių vyriausybių dinamika

Nuo kooperacijos prie koordinacijos

2004 – 2005 metai

- Mokslinių tyrimų organizacijų persitvarkymas
- Ekologinio sektoriaus rėmimas, tarnaujant bendriems visuomeniniams interesams
- Naujų vaidmenų ir tikslų siekimas
- Reintegracija į bendrąją mokslinę infrastruktūrą
- ES plėtra
- EURAGRI = Interesų grupės?

Perspectivų link

EURAGRI piliečių konferencija 2005 –ieji metai:

- Parama politikai
- Gamybinės ambicijos
- Naujosios technologijos
- Integruojantis požiūris
- Akcininkų įsipareigojimai

Perspectivų link

EURAGRI narių konferencija 2005 – ieji metai:
Jorkas, Rugsėjo 22 – 23 d.

- ✓ Ateities vizija
- ✓ Pasiruošimas
- ✓ Pirmieji darbai

O kokia situacija Lietuvoje?

**Dėkoju už Jūsų dėmesį ir
svetingumą**

EURAGRI:

<http://www.euragri.org>

Konferencija:

<http://euragri.csl.gov.uk>